

בו אותו שטן ולא קטרג על ישראל. ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלהים. אין תמיהה על עבד שרבו עושה לו כל רצונו שיהיה ירא ממנו. הסר ממנו את השגחותיו, ותראה אם יפחד ממך אם לא.

בא ראה, בשעת צרה, כשנתן חלק אחד לצד הנה להתעסק בו, נפרד אחר כך מהכל. כמו זה שעיר בראש חדש, שעיר ביום הכפורים, כדי שיתעסק בו ויעזב את ישראל עם מלכם, וכאן הגיע זמן לטל חלק זה מפל זרע אברהם בצד האחר, כמו שנאמר (בראשית כב) הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו וגו'.

ובא ראה, בשעה שאמר משוט בארץ, רצה ממנו לעשות דין בישראל, שהרי דין הנה לו על אברהם לתבע מן הקדוש ברוף הוא, משום שלא נעשה דין ביצחק כשהקרב על גבי המזבח, שהרי לא היה לו להחליף קרבן שמזמן על המזבח באחר, וכן בכל צד שלו כמו שנאמר לא יחליפנו. וכאן עמד יצחק על גבי המזבח ולא השתלם ממנו קרבן ולא נעשה בו דין, ורצה את זה מעם הקדוש ברוף הוא כמו שרצה את דינו של יוסף לכמה דורות מאחר יותר, וכל מה שרצה - רצה בדרך דין.

ומאותו זמן שנצל יצחק והתחלף קרבנו, הזמין לו הקדוש ברוף הוא לאותו מקטרג זה לחלקו, כמו שנאמר הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו. וכאן הגיע לטל חלקו עליו מפל זרעו של אברהם ולא יקרב לצד אחר.

והא אוקמוה, לרעיא דבעא למעבר עאניה בחד נהרא וכו', מיד אתעסק ביה ההוא שטן, ולא קטרג עלייהו דישראל.

ויען השטן את יי ויאמר החנם ירא איוב אלהים. לאו תוהא לעבדא דמאריה עביד ליה כל רעותיה, דיהא דחיל ליה, אעדי אשגחותך מגיה, ותחמי אי דחיל לך ואם לאו.

הא חזי, בשעתא דעאקו, פד אתייהב חולקא חדא להאי סטר לאתעסקא ביה, אתפריש לבתר מכלא. כגוונא דא שעיר בראש חדש. שעיר ביומא דכפורי. בגין דאתעסק ביה, ושביק להו לישראל במלכיהון, והכא, מטא זמנא למיטל חולקא דא, מפל זרעא דאברהם, בסטרא אחרא. פמה דאת אמר, (בראשית כ"ב) הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו וגו'.

והא חזי, בשעתא דאמר משוט בארץ, בעא מיניה, למעבר דינא בישראל, דהא דינא הוה ליה על אברהם, למתבע מקודשא בריך הוא. בגין, דלא אתעביד דינא ביצחק, פד אתקריב על גבי מדבחא, דהא לא הוה ליה לאחלפא קרבנא דאזמין על מדבחא, באחרא, (וכן בכל סטרא דליה) פמה דאת אמר, (ויקרא כ"ז) לא יחליפנו. והכא קאים יצחק על גבי מדבחא, ולא אשתלים מגיה קרבנא, ולא אתעביד ביה דינא, ובעא דא מעם קדשא בריך הוא, פמה דבעא דיניה דיוסף לכמה דרין. וכל מה דבעא, באורח דינא בעא.

ומההוא זמנא דאשתזיב יצחק, ואתחלף קרבניה, זמין ליה קדשא בריך הוא, לההוא מקטרגא, האי לחולקיה, פמה דאת אמר הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו. והכא, מטא למיטל חולקיה עליה, מפל זרעיה דאברהם, ולא יקרב בסטרא אחרא.

וְהָבֵל בֶּא בְדִין (אצל). כְּמוֹ שֶׁהוּא
 דִּן - כִּף נִדּוֹן. מִשּׁוֹם שְׂאִיב מְקֻרְבִי
 הַעֲצָה שֶׁל פְּרָעָה הִיָּה, וּכְשֶׁעָמַד
 פְּרָעָה עַל יִשְׂרָאֵל, רָצָה לְהִרְגֹּת
 אוֹתָם. אָמַר לוֹ, לֹא, אֲלֹא קַח
 מִמוֹנֶם וּשְׁלֹט עַל גּוֹפֶם בְּעִבּוּדָה
 קָשָׁה, וְאַל תִּהְרַג אוֹתָם. אָמַר לוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲיִיד, בְּאוֹתוֹ דִּין
 מִמֶּשׁ תִּהְיֶה נִדּוֹן. מֶה כְּתוּב? (איוב
 ב) אוֹלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע אֶל עַצְמוֹ
 וְאַל בִּשְׁרוּ וְגו'. בְּמָה שֶׁהוּא דִּין -
 כִּף נִדּוֹן. וְאַף עַל גַּב שֶׁבְּכָל הַשָּׂאָר
 הִיָּה יָרָא מִהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בֹּא וּרְאֵה מֶה כְּתוּב, אֵף אֵת נִפְשׁוֹ
 שָׁמַר. וְנִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לְשֹׁלֵט עַל
 הַבֶּשֶׂר, מִשּׁוֹם הַסּוּד שֶׁכְּתוּב (בראשית
 ו) קֵץ כָּל בֶּשֶׂר בֹּא לִפְנֵי, וּפְרִשׁוּהָ,
 בֹּא לִפְנֵי וְדָאִי. וְזֶהוּ קֵץ כָּל בֶּשֶׂר,
 וְלֹא רוּחַ. וְנֶאֱמַר שֶׁהוּא קֵץ שֶׁבֹא
 מִצַּד הַחֲשָׁךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כח)
 קֵץ שֵׁם לַחֲשָׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא
 חוֹקֵר. וּלְכָל בֶּשֶׂר, מִשּׁוֹם שֶׁיֵּשׁ קֵץ
 אַחֵר, וְנִקְרָא קֵץ הַיָּמִין, וְזֶהוּ קֵץ
 אַחֵר מִצַּד הַשְּׂמָאל שֶׁהוּא חֲשָׁךְ,
 וְלִכְּנִיתָנָה לוֹ רְשׁוּת בְּעַצְמוֹ וּבִשְׁרוֹ.
 וְתִסִּיתָנִי בּוֹ לְבַלְעוֹ. אִם כֵּן, לֹא
 בְּדִין הִיָּה, אֲלֹא בְּמֵאֲמַר אוֹתוֹ
 מְקַטְרֵג שֶׁהִסִּית אוֹתוֹ וְהִסְטָה אוֹתוֹ,
 אֲלֹא הִפֵּל הִיָּה בְּדִין. וְכֵן אָמַר לוֹ
 אֱלֹהִיָּהוּ, (שם לד) כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלָם
 לוֹ וּכְאֶרֶח אִישׁ יִמְצִיאָנּוּ. וְכֵן הִיָּה
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, כְּמוֹ שֶׁהוּא גִזֵּר - כִּף
 נִגְזֵר עָלָיו.

וְזֶה שֶׁאָמַר וְתִסִּיתָנִי בּוֹ לְבַלְעוֹ חֲנָם.
 וְתִסִּיתָנִי לְבַלְעוֹ לֹא כְּתוּב, אֲלֹא
 וְתִסִּיתָנִי בּוֹ, בּוֹ עוֹמֵד בְּדַעְתּוֹ,
 שֶׁהוּא חֹשֵׁב שֶׁהִרִי תִסִּיתָנִי, כְּמוֹ
 שֶׁאָמַר וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפְעֶתָ.

(אָמַר אִיוב, הַתְּפִלָּתִי עַל דְּבָרֵי אוֹתוֹ מְקַטְרֵג) כְּמוֹ
 זֶה (תהלים עח) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם

וְכִלָּא בְּדִינָא אֲתָא. (ס"א לְגִבִּית) כְּמָה דְּאִיהוּ דִּין,
 הִכִּי אֲתֵדָן. בְּגִין דְּאִיב מְקֻרְבִי עֵיטָא
 דְּפְרָעָה הָהּ, וְכַד קָם פְּרָעָה עַלִּיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל,
 בָּעָא לְקַטְלָא לּוֹן. אָמַר לִיה לֹא, אֲלֹא טוֹל
 מְמוֹנָהוֹן וּשְׁלוּט עַל גּוֹפִיהוֹן, בְּפוֹלְחָנָא
 קָשִׁיא, וְלֹא תַקְטוֹל לּוֹן. אָמַר לִיה קַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, חֲיִיד, בְּהֵהוּא דִּינָא מִמֶּשׁ, תִּהְיֵה
 דְּאִין, מֶה כְּתִיב, (איוב ב') אוֹלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ
 וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאַל בִּשְׁרוּ וְגו'. בְּמָה דְּאִיהוּ
 דִּין, בִּיה אֲתֵדָן. וְאַף עַל גַּב דְּבְכָל שָׂאָר הָהּ
 דְּחִיל לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, מֶה כְּתִיב, אֵף אֵת נִפְשׁוֹ שָׁמֹר.
 וְאַתִּיהִיב לִיה רְשׁוֹ, לְמִשְׁלֹט עַל בִּשְׂרָא,
 בְּגִין רְזָא דְכְּתִיב, (בראשית ו') קֵץ כָּל בֶּשֶׂר בֹּא
 לִפְנֵי וְאוּקְמוּהָ, בֹּא לִפְנֵי וְדָאִי, וְדָא אִיהוּ קֵץ
 כָּל בֶּשֶׂר, וְלֹא רוּחָא. וְאַתִּתְּמַר, דְּאִיהוּ קֵץ
 דְּאִתִּי מִסְטָרָא דְחֲשָׁךְ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (איוב
 כ"ח) קֵץ שֵׁם לַחֲשָׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר.
 וּלְכָל בִּשְׂרָא, בְּגִין דְּאִית קֵץ אַחֲרָא, וְאַקְרִי
 (דְּנִיאל י"ב) קֵץ הַיָּמִין, וְדָא אִיהוּ קֵץ אַחֲרָא,
 מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ חֲשָׁךְ. וְעַל דָּא
 אֲתִייהִיב לִיה רְשׁוֹ בְּעַצְמוֹ וּבִשְׁרוֹ.

וְתִסִּיתָנִי בּוֹ לְבַלְעוֹ. אִי הִכִּי, לֹא בְּדִינָא הָהּ,
 אֲלֹא בְּמִימַר הַהוּא מְקַטְרֵגָא,
 דְּאִסִּית לִיה, וְאַסִּי לִיה. אֲלֹא, כְּלֹא בְּדִינָא
 הָהּ, וְהִכִּי אָמַר לוֹ אֱלֹהִיָּהוּ, (איוב ל"ד) כִּי פָעַל
 אָדָם יִשְׁלָם לוֹ וּכְאֶרֶח אִישׁ יִמְצִיאָנּוּ. וְהִכִּי
 הָהּ כְּמָה דְּאִתְּמַר, כְּמָה דְּאִיהוּ גִזֵּר, הִכִּי
 אֲתִגְזֵר עָלָיהּ.

וְהִיא דְּאָמַר וְתִסִּיתָנִי בּוֹ לְבַלְעוֹ חֲנָם, וְתִסִּיתָנִי
 לְבַלְעוֹ לֹא כְּתִיב, אֲלֹא וְתִסִּיתָנִי בּוֹ, בִּיה

קִימָא בְּדַעְתִּיהּ, דְּאִיהוּ חֹשֵׁב דְּהֵא תִסִּיתָנִי, וְעַל
 עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפְעֶתָ. (אָמַר אִיוב אֲתִתְּמַתִּי עַל מִיָּקֵר דְּהֵהוּא מְקַטְרֵגָא) כְּגִוּוֹנָא דָּא, (תהלים ע"ה)